

G. Alain Delorme

AZ ELSŐ TESTVÉREK

Az alábbi sorok rövid leírást nyújtanak az első 5 testvér életéről, akiket Szent Marcellin Champagnat első tanítványai között tartanak számon, hogy bemutassuk őket a XXI. század nevelőinek, akik az alapítástól 200 évnyi távolságban élnek. Bizonyára bővebb információ is hasznos lett volna, ami azonban meghaladná az ennek a bemutatásnak szabott kereteket. Könnyen találunk kiegészítést abban a 2009-ben kiadott könyvben, melynek címe: „NOS PREMIERS FRÈRES, merveilleux compagnons de Marcellin”, [„ELSŐ TESTVÉREINK, Marcellin csodálatra méltó társai“], melyet megtalálhatunk a Tartományi Titkárságon. Ennek címe: 69006 LYON, Inkermann utca 45.

FERENC TESTVÉR (FRÈRE FRANÇOIS - Gabriel Rivat)

Ő a 6. testvér, akit Marcellin Champagnat, La Valla vikáriusa, 1818. május 6-án befogadott. Gabriel 10 éves (1808. március 12-én született), amikor édesanyja, Françoise, e szavakkal bíz a fiatal papra: „Vegye magához ezt a gyermeket, tegyen vele, amit akar: ő a Szent Szűzé; neki adtam, és jó néhányszor neki szenteltem.“ Marcellin elvállalja a gyermek nevelését és tanítását; felfigyelt tiszta lelkiségére és intelligenciájára. Felajánlja neki, hogy elkezd latinra tanítani, a papi élet szándékával. A gyermek azonban azt kéri, hogy testvér lehessen, és 1819. szeptember 8-án beöltözik. Hamarosan, tizenkét és fél éves korában, megkezdte apostoli tevékenységét, mint hitoktató-tanító. 1821 januárjától Marlies gyermekeit tanítja olvasásra és írásra, az első Marcellin által nyitott iskolában; azon a plébánián, ahol született. 1824-ben részt vesz a l'Hermitage de Notre-Dame építésében, és 1826. október 11-én örömmel teszi le ott örök fogadalmát. Tizennyolc éves. Ettől fogva ott lakik. Először a noviciátus tanulmányi felelőse; a tanulmányok iránti szereteténél fogva és buzgó munkájának köszönhetően több tárgyban is alapos ismeretekre tesz szert. Ápolóként is képzi magát, és a kertjében művelt növényekkel ápolja testvéreit. Champagnat Atya titkárává teszi őt, és amikor több hónapon át távol kell lennie – 1838-ban Párizsban –, őrá bizza a ház irányítását. 1839. október 12-én az örökfogadalmas testvérek François Testvért választják meg az Alapító utódként (a 92-ből 87 szavazattal), aki 1840. június 6-án meghal. Harmincegy éves ekkor.

Frère François igyekszik, hogy „Marcellin élő képmása“ legyen az alatt a húsz év alatt, amíg a Rendet irányítja. 1860-ban, mikor e szolgálat után egészségi okokból beadja lemondását, a Rend már jelentős fejlődésnek indult. Az Alapító halálakor 280 testvért számláltak, akik közül 180 nyújtott keresztény nevelést, 48 iskolában. 1860-ban több mint 2000 testvér volt: 1445 tanított 379 iskolában, melyek közül volt néhány Belgiumban, Skóciában és Angliában is. A Notre-Dame de l'Hermitage-ba visszavonulva ő a „nagyapapa“, aki Champagnat Atya ereklyetartóját őrzi. Itt hal meg 1881. január 22-én, 73 évesen. A környék emberei önkéntelenül is ezt mondják „Meghalt a szent“. Boldoggá avatási ügye folyamatban van.

A testvérekhez intézett Körlevelekben, melyeket évente többször ír, François testvér, az Alapító gyakorlatát követve, igyekszik folyamatos továbbképzést nyújtani, különösen a nyári szünet alatt, amikor a testvéreket a Notre-Dame de l'Hermitage-ba hívja össze. Íme, mit írt például az 1841. január 15-én kelt Körlevelében: „Minden évben három Konferencia lesz az Elöljárók által kijelölt anyagról; kettő az Intézményekben, a másik pedig az Anyaházban. Ez utóbbi rendszerint a másik kettő összefoglalása lesz“. Mindent részletesen megtervezett: kezdő ima, menet, időtartam, záró ima, és a Konferencia jegyzőkönyve (Circ. Vol. I, p.48-49). Az ő irányítása idején jelent meg a „Guide des Écoles“ [„Iskolák Útmutatója“], mely bemutatja a marista pedagógia fő vonásait és annak alkalmazását. 1853-ban nyomtatták, és számos újabb kiadás látott napvilágot. A XX. század közepéig ezt használták a marista iskolákban.

N.B. Annak, aki alaposabban meg szeretné ismerni François testvér életét, Gabriel Michel Testvér művét ajánljuk: „Frère François, 60 ans d’histoire mariste”, [„Gabriel Rivat, François Testvér, a marista történelem 60 éve“], melyet 1996-ban adtak ki, részletes dokumentációval, és olvasmányos stílusban. Elérhető a Tartományi Titkárságon. (címet ld. fentebb).

JEAN PIERRE TESTVÉR (Jean-Pierre Martinol)

Jean-Pierre testvér élete több szempontból is érdekes. 1793. július 26-án született Burdignes-ben (Loire), földművesek fiaként; úgy érzi, hogy vonzza őt a szerzetesi élet, de nincs alkalma, hogy megvalósítsa vágyát, mivel nem részesült vallásos nevelésben, és soha nem is látott semmiféle szerzetest. Egy családi ügy Saint-Sauveur-en-Rue felé vezet, és ezen az úton fedezi fel testvéreinket. A testvérek szentmisére kísérik diákjaikat, és Jean-Pierre megcsodálja a gyermekeknek ezt a sorát. A mise után azt kéri, hogy beszélhessen az igazgató testvérrel, és elmondja neki a szerzetesi élet utáni vágyát. A testvér felismeri ennek a fiatalnak kiválóságát, és La Vallaba irányítja. Mindez nagy valószínűséggel 1821-ben, egy évvel az iskola megnyitása után történt. Jean-Pierre huszonegy éves.

La Vallaban, az Alapító, akit elbűvölt alázata és jó észjárása, annyira megszereti őt - mondja az életrajzíró, Jean-Baptiste testvér -, hogy ő maga akarta átadni neki a szerzetesi élet kezdeti alapjait, és egy tanító testvér számára szükséges ismereteket. A fiatal jelölt tehát naponta többször bement a tiszteletreméltó Atya szobájába, hogy felmondja leckéjét, és elé tárja kétségeit. Rövid időn belül képes volt órát tartani, és őt választották arra, hogy megalapítsa Boulieu iskoláját, Viviers egyházmegyében, Annonay mellett, nem messze szülőföldjétől.

Jean-Pierre Testvér 1823 Mindenszentek körül ment oda. November 2-án nyitotta meg az iskolát, az pedig hamarosan megtelt gyermekekkel. A testvér jámborsága, kedves, előzékeny természete mindenki elismerését megnyerte. Az 1824-es lelkigyakorlaton előre megérezte halálát, és feltárta ezt Champagnat Atyának. Valóban, 1825. március 29-én meghalt. Amikor halálának híre eljutott a tiszteletre méltó Atyához, könnyeket ontva felkiáltott: *„A Jóisten igen jól választott; az első, akit magához vesz közülünk, egy szent; valóban ő kell nekünk, hogy kijelölje az utat.“*

Marcellin Champagnat életrajzában ugyanaz a Jean-Baptiste testvér írja: *„Boulieu iskolája olyan népes volt, hogy Jean-Pierre testvér, az igazgatója, összeroskadt a teher alatt, és buzgóságának és odaadásának áldozataként halt meg. A gyerekek annyira szerették őt, hogy egyikük ugyanazon a napon halt meg, mint ő, a szülők pedig állhatatosan kérték, hogy ugyanabba a sírba temessék el a gyermeket, amelyikbe jóságos tanítóját.“* (Vie, 1989-es kiadás 112/113 old.) Hogy is ne hatódnánk meg ettől a Szent Ferenc Fiorettijére emlékeztető anekdotától, ami a mester jóságát tárja elé, mint ahogy a szülőket is, akiknek meglepő kérése még nagy szomorúságuk közepette is kifejezte hálájukat.

Jean-Baptiste testvér egy másik könyvben olyan anekdotát mesél el, ami Jean-Pierre testvér családi szellemét fejezi ki. „Jean-Pierre Martinol Testvér, Boulieu igazgatója, 1824-ben látogatást tett La Vallaban. Másnap, amikor kora reggel útnak indult, a tisztelendő Atya így szólt hozzá: *„Tessék, mivel a konyhás testvér nem kelt fel, fogja ezt a kalácsot; az a megáldott kenyér ez, amit vasárnap, mint a nagymise bemutatója kaptam; út közben majd megeszi ebédre.“* Nem, Atyám, válaszolta a testvér, *elviszem testvéreimnek, együtt esszük majd meg, nagy élvezettel, mert minden, amit öntől, vagy a La Vallai anyaháztól kapunk, olyan édes és kedves számunkra, és olyan jót tesz nekünk. A tisztelendő Atya, ezektől az érzelmektől elbűvölve felkiáltott: „Drága testvérem, mikor így beszél, megríkat engem az örömtől; épp ezek a családi szellemnek azok az érzései, melyeknek Mária minden testvérét lelkiésíteniük kell...”*

Jean-Pierre Martinol rövid élete tanúskodik szerzetesi és tanítói kiválóságairól, mint ahogy az Alapító karizmájáról is, aki képes volt ezt a fiatal embert néhány hónap alatt megtanítani arra, hogy ügyes tanítónak és Mária szent testvérévé váljon, akit ő maga mondott boldognak. Vajon nem Jean-Pierre Testvér a l’Hermitage de Notre-Dame szilárd alapköve, melynek építése épp abban az évben folyt?

• STANISLAS TESTVÉR (Claude Fayol)

Ez a testvér „kincs“ volt a Rend számára, amint azt a Saint-Médard (Loire) plébánosa írta abban a levélben, melyet Claude Fayol adott át Marcellin Champagnatnak, amikor 1822 februárjában La Vallaba érkezett. A fiatal Rend noviciátusa hónapok óta üres volt, és az Alapító Szűz Máriához, „mindennapi Menedékéhez“ könyörgött, hogy küldjön hozzá jelölteket. Ezt mondta neki: *„Ha nem siet segítségünkre, akkor kialszunk, mint a lámpa, amelyben nincs több olaj.“* A fiatal Claude Fayol érkezése Mária egyik legelső válasza volt az alapító bizalmára.

A plébános levelében ez állt: *„Aki a jelen levelet hozza, az egy jó és áhítatos fiatalember, aki szeretne visszavonulni a világtól. Kevésbé tanult, de intelligens és képes lesz tanulni. Ha röviden akarom elmondani önnek mindazt, amit erről gondolok, meg vagyok győződve róla, hogy valódi kincs lesz ő az ön háza számára.“* Claude Fayol példás viselkedése és szent élete az alatt a harminchárom év alatt, amit a Rendben élt, minden ponton megerősítette plébánosának e tanúságtételét és dicséretét.

Claude huszonkét éves volt, amikor La Vallaba érkezett. Champagnat Atya meglátta a fiatalember kiválóságát, aki - Sylvestre testvér szavai szerint, aki jól ismerte őt -, nagyon gyorsan jobb keze és bizalmasa lett. Ami Jean-Baptiste testvért illeti, ő ezt írta: *„Stanislas testvérben megvolt egy szép lélek, egy kiválasztott lélek minden értéke. Jó ítélőképességű, tapintatos, nagylelkű, gyengéd és érzékeny, nyílt jellemű, rugalmas, vidám, kedves és kitartó, erős akaratú és ugyanakkor tanulékony, helyes öntudattal rendelkezik és ugyanakkor félénk, rendkívüli hozzáértéssel bír, és különös adottsága van az emberekkel való bánásmódhoz. Mindezeket az alaptulajdonságokat felemelte és megszépítette szilárd vallásossága és azok az erények, melyek a jó szerzetest teszik.“* Ez a szép dicséret olyan valakitől származik, aki látta őt, amikor 1822 márciusában La Vallaba érkezett. Stanislas testvér volt az, aki 1823 februárjában Marcellin kísérője volt, mikor az testvérét, a súlyos beteg Jean-Baptiste-ot meglátogatta Bourg-Argentalban. Visszafelé eltévedtek a sötétben és a hóban, és csak Mária közbenjárására menekültek meg.

« A noviciátusát követően, mivel a tisztelendő Atya azt hitte, hogy tanítani szeretne, állást jelölt ki számára. Kellemes meglepetésként érte azonban őt, amikor Stanislas testvér azt a kegyet kérte tőle, hogy mellette maradjon, hogy szolgálja őt és a ház anyagi dolgairól gondoskodjon. Teljesítette kérését, mégpedig nagyon szívesen, mivel akkoriban senki nem volt, akire rábízhatta volna az anyagi ügyek gondját. A jó testvér kivételes buzgósággal és odaadással szentelte magát ennek a feladatnak. Mindenre kész volt, és mindenben sikerrel járt. Egyetlen testvér sem volt, aki szükségét szenvedett, vagy bármiféle hiányt tapasztalt volna anélkül, hogy a jóságos testvér leleményes szeretete át ne látta, és segítségére ne sietett volna “.

„Ő volt az, mégpedig szinte egyedül, aki 1825 végén, súlyos betegsége alatt szolgálta Marcellint. Közel hat hetet töltött ágya mellett, és a tisztelendő Atya az ő minden pillanatban, határtalan odaadással, és ritka intelligenciával nyújtott ápolásának köszönhetően maradt életben és nyerte vissza egészségét.“

Stanislas Testvér a Rendnek nyújtott segítségek által kincs volt a számára. A Rend akkor kezdett fejlődni, amikor ő belépett, éppen ezért akkoriban komoly szükségei voltak. A közösségnek nem voltak forrásai. Engedélyt kért, hogy alamizsnát kérhessen, és neki is látott. Szerénysége, egyszerűsége, alázata, udvariassága, hozzáértése, és az a kitűnő tapintat, ami dolgait és szavait irányította, hamarosan megnyerte mindenki elismerését és bizalmát. Szívesen látták, és szívesen adtak neki. Valóban, nagy segítséget és jelentős alamizsnákat szerzett a Rendnek.“ Jean-Baptiste testvér pedig François testvér, a Rendfőnök szavaival folytatja Stanislas testvér dicséretét, amit 1854. február 24-án, a testvér halála után kiadott körlevelében olvashatunk: *„Senki nem tudott ellenállni annak a természetes ékesszólásnak, amit erénye és a Rend iránti szeretete kölcsönzött neki.“*

Azután kihangsúlyozza, hogy Stanislas testvér kincs volt a Rend számára azon hivatások által is, melyeket ő hozott, vagy ő erősített meg. *„Mily sok testvér, mily sok jelölt köszönheti az ő tanácsainak és lángoló biztatásának, hogy felül tudott emelkedni a noviciátus kezdeti problémáin! Ki tudná megmondani, hányan vannak azok, akiket megőrzött hivatásukban! ...*

Rendszerint a jelöltekkel, a fiatal testvérekkel töltötte a rekreációt, és mindig ott tudott lenni azok mellett, akik ingadoztak, és akiknek támogatásra volt szükségük...“ Mondhatjuk, hogy Champagnat Atya rá bízta „a bátorítás szolgálatát“ a fiatalok mellett.

Avit testvér szavaival, „M. Antoine Thiollière, aki Saint-Chamondban vasgyáros, és a Rend nagy jótevője volt, megkérte Champagnat Atyát, hogy küldje el hozzá a jó Stanislas testvért, akivel beszélgetni kívánt.“ Az Atya elküldte hát a testvér, a következő rövid levéllel: „Uram, szeretetteljes és kedves meghívásának engedve, Önhöz küldjük a levelet hozó testvért, a következő bejelentéssel: „Ha egyetért ezzel, sajátos és különleges módon csatlakozunk önhöz és családjához, a javak és a jócselekedetek közösségében, melyeket végez és a jövőben végezni fog. Bocsássa meg nekem ezt a merészséget, és kérem, tekintsen tiszteletteljes, alázatos és engedelmes szolgájaként...“ (Champagnat, Lettres, Doc. 85, p. 199 [Levelek, 85. Doc., 199. old.]) Láthatjuk ebben a rövid levélben az Alapító kívánságát, hogy testvéreit összekapcsolja ezzel a nagylelkű jótevővel, hogy közös kinccsé tegye jótetteiket. Ez a részlet nagyon érdekes a mai korra nézve, amikor a világjak keresik a testvérekkel való szorosabb együttműködést.

• LŐRINC Testvér (Jean-Claude Audras)

Laurent testvér harmadikként lépett be a Rendbe, 1818. december 24-én. 1793. május 4-én született La Vallaban, a Péorey tanyán, Jean-Baptiste (Louis testvér) bátyja volt, aki 1802-ben született, és aki a két első testvér egyike. Egyébként 1818-ban, a noviciátusban tett látogatása során történt, hogy az Alapító „megragadta őt“, amikor szülei nevében eljött, hogy hazavigye testvérét, mert segíteni kell a földműves munkákban. Champagnat Atya életrajzában Jean-Baptiste testvér elbeszéli a látogatóval tett párbeszédét. „Nevetve fordul hozzá, és a számára természetes határozottsággal így szól: „El akarja hát vinni ezt a testvért? – Igen, Apát Úr; szüleim azt parancsolták, hogy vigyem haza. – Ahelyett, hogy szülei szándékára lépne, sokkal jobban tenné, ha engedélyt kérne tőlük arra, hogy ön is idejöjjön – Mit tenne velem, Uram? – Jó testvérré, jó szerzetessé tenném – Ó! Uram, én túl ostoba vagyok ahhoz, hogy szerzetes legyek, én csak arra való vagyok, hogy a földeken dolgozzam. – Ugyan, ugyan, ne szidja annyira magát: már az is jó dolog, ha valaki a földművelésre jó ; jöjjön hozzánk, biztos vagyok benne, hogy tudok valamit kezdeni önnel. – De Apát Úr, én túlságosan gazfickó vagyok ahhoz, hogy szerzetes legyek. – Nem, nem, ismerem én önt; nem gazfickó, ön egy derék fiú; annyit mondok, hogy ha eljön, nem bánja meg és jót fog tenni. – Attól, amit mond, szinte kedvem támad; de gúnyolni fognak, ha megtudják, hogy azért vagyok itt, hogy szerzetes legyek. – Hadd gúnyolódjanak az emberek, amennyit csak akarnak... Menjen, mondja meg a szüleinek, hogy ide akar jönni, a testvérével együtt...“ (Vie, édition 1989, pp.66-67 [Életrajz, 1989-es kiadás, 66-67. old.]) S Karácsony Vigíliáján így lépett be Jean-Claude Audras a noviciátusba.

Laurent testvér személyében Marcellin csodálatos ajándékot kapott. Megjegyezhetjük, hogy az alapító milyen helyesen ítélte meg ezt a fiatalembert, aki nála két évvel volt fiatalabba. Néhány hónap alatt olyan hitoktatót farag belőle, aki feladatát szenvedélyesen szerette. Már 1819 ősztől felment az 1200 méter magasan fekvő Bessat tanyára, hogy az ott lakóknál tanítsa hittanra a gyermekeket és felnőtteket, az ott élőknel vett szállást, csütörtökönként pedig visszatért La Vallaba, hogy megint a közösségével legyen, és feltöltse heti kenyér és sajt készletét. Nagyon boldog volt a munkájával, amint arról egy Marcellinnel folytatott párbeszéd is tanúskodik (Vie, édition 1989, pp. 83-84 [Életrajz, 1989-es kiadás, 83-84. old.]). A Biographies de Quelques Frères (1868) [Néhány Testvér életrajza] c. könyvben ezt írja Jean-Baptiste testvér: „Laurent Audras testvér varázsa a kisgyermek tanítása és megszentelése iránti lelkesedése volt. Ez a buzgó lelkület valóságos szenvedély volt nála, vagy inkább egy nemes erény, ami pillanatnyi pihenést sem hagyott neki. Életének minden elfoglaltsága abból állt, hogy hittant tanítson, a gyermekeket imákra tanítsa. ... Nem sokkal halála előtt, bár a betegségeitől leverte volt, azt kérte, hogy még egyszer bejárhassa a vidékeket, sőt elmehessen idegen missziókba is, hogy tanítsa a tudatlanokat, és (az ő szavaival élve) oly sok szegény gyermeknek megtanítsa, hogy megismerje, szeresse és szolgálja Jézust, aki azért halt meg, hogy őket üdvözítse.“

1820-ban Laurent Testvér lép testvére, Jean-Baptiste (Louis testvér) helyébe, Marlies iskolájában. Avit Testvér feljegyzései az Évkönyvben: „Laurent testvér lelkesedése a gyermekek

hitoktatása terén itt is éppúgy folytatódott, mint máshol. Minden reggel, csengővel a kezében ment, hogy összegyűjtse a távoli tanyák gyermekeit, és nagy élvezettel tanította őket a vallásra. Mindamellet, az ő igazgatása alatt, és túl nagy jósága következtében, a fegyelem fellazult, és az iskola gyermekeinek száma jelentősen csökkent.“ (Cf. Répertoire des Lettres, Rome 1987, p. 316 [Vö. Levelezések, Róma, 1987, 316. old.]) 1822-ben Champagnat Atya elküldi őt, hogy Tarentaise iskolájának igazgatója legyen, és 1823. december 1-én ezt írja Jean-Marie Granjon testvérnek: „A gyermekek azt mondják, hogy Laurent testvér jó gyerek volt...“ (Lettres, Doc.1, p. 29 [Levelek, Dic.1. 29. old.]). Laurent testvérünknek jobban ment a hitoktatás, mint a tanítás. Mégis, 1848-ig tovább folytatja az osztályban tartott óráit, abban az évben vonul vissza a Notre-Dame de l’Hermitage-ba.

Itt hal meg 1851. február 8-án. Halála előtt néhány nappal, Laurant testvér ezt mondja a Rendfőnöknek, François testvérnek, aki Párizsba készül, hogy a Rend hivatalos engedélyezését kérje, amit az alapító nem kaphatott meg: „Legyen nyugodt; amikor odafent leszek, Champagnat Atyával, meglátja, hogy mi ketten elrendezzük ezt az ügyet.“ (Vie, p. 266 [Életrajz, 266. old.]

Laurent testvérnek köszönhetjük az egyik szép tanúságtételt a Rend kezdeti korszakáról. Valójában, 1842-ben, amikor François testvér minden testvért megkért, hogy küldje el saját vallomását, hogy az alapító életrajzát összeállítsák, Laurent Testvér két oldalt írt, amely magában sűríti a La Vallaban, az első testvérek között uralkodó lelkületet, és ami jól ábrázolja Champagnat Atya magatartását. Ebben az írásban olvashatjuk ezt a Mária-ra vonatkozó mondatot, amit az alapító gyakran ismételt: „Nélküle nem sikerülhetett volna.“ Köszönjük, Laurent testvér, hogy továbbadtad nekünk ezt a „gyöngyszemet“!

SZILVESZTER TESTVÉR (Jean Félix Tamet)

Jean Félix Tamet 1819. január 12-én született Valbenoîte-ban, ami Saint-Étienne városának (Loire) egyik része. 1831. március 12-én lép be a Notre-Dame de l’Hermitage noviciátusába, ahova plébánosa küldte. Tizenkét éves múlt. Még abban az évben, augusztus 15-én beöltözik a novíciusok habitusába. Maga mondja el, hogyan kísérte őt Champagnat atya. Feljegyzi „egyedülálló türelmét, leggyengédebb atyai szeretetét, amihez állandó határozottság társult, melyek végül legyőzték könnyelmű, szétszórt, a szerzetesi életnek nem igazán megfelelő természetemet.“ (Frère Sylvestre raconte Marcellin Champagnat, Rome, 1992, p. 241 [Sylvestre Testvér elbeszélése Marcellin Champagnat-ról, Róma, 1992. 241. old.]) Első fogadalmait 1832-ben teszi le három hónapra. A következő évben hat hónapra. 1836-ban három évre tesz fogadalmat, 1843. szeptember 13-án pedig örökfogadalmat tesz. Ekkor 24 éves.

A majdani Rendfőnök, Louis-Marie testvér, aki igazgató La-Côte-Saint-Andrén (Isère), segít a fiatal Sylvestre testvérnek szerzetesi és tanítói képzésében. 1840-ben, amikor megkísérte őt, hogy elhagyja hivatását, ír Champagnat Atyának, aki válaszában arra kéri, hogy jöjjön el hozzá a l’Hermitage-ba. Június 5-én érkezik oda. Az Atya nagyon rosszul van, és úgy fogadja őt, hogy egy szót sem tud szólni hozzá. Sylvestre testvérnek azonnal vissza kell térnie La-Côte-Saint-Andrére. Mikor útnak indul, Louis-Marie testvér kijelenti neki: „Az Előljáró Atya halálos ágyán megkért, hogy mondjam meg önnek, hogy ő tökéletesen hisz az ön hivatásában.“ (Frère Sylvestre, 214-215 old.) Később François testvér is megerősíti az Atya e szavait, Sylvestre testvér pedig hű marad hivatásához.

1843-ban Sylvestre testvér a l’Hermitage-ra jön, hogy órát adjon a testvéreknek, akik Grange-Payre-ben, az Izieux-ben lévő internátusban készülnek tanítói oklevelükre. Avit Testvér mondja el: „A Grange-Payre diákokthontát megszüntettük, és helyette egy úgynevezett tanítói oklevél osztályt kezdtünk. Erre Sylvestre testvér ösztönözte a fiatal testvéreket és az időseket. A vasárnapokra mind eljöttek a l’Hermitage-ra. Sylvestre testvér egy szép aranyozott keretet tetetett a beszélgető szobába, hogy lendületet adjon. Minden szombaton oda tette diákjai dolgozatait. Az időseket, akik mindig utolsók voltak, bosszantotta ez. Megegyeztek egymással. A táblát darabokra törték, a törmeléket pedig egy szombatról vasárnapra virradó éjjel a WC-be dobták. A tanár már reggel megmondta ezt Louis-Marie testvérnek.“ A kis forradalom elbeszélője pedig így folytatja: „Kutatták a dolgot, de minden eredmény nélkül; Sylvestre testvér eget-földet megmozgatott.

Többé nem evett, nem ivott, nem aludt. Az idősök pedig nyugtalankodtak. C.F. Jean-Baptiste Testvér három nap múlva érkezett. Azt mondta, hogy az öregek a Rend jó eszű (önfejű) tagjai¹. Azok, mivel nem jöttek rá, mit is gondol, diadalt ültek. Az idősöket visszahelyezték állásaikba. Ez a festői epizód egy nem túl nagy érzékenységgel bíró pedagógust mutat meg. Máshol ezt írja Avit testvér: „Sylvestre Testvér egész életén át lelkes tanár volt, de a módszere lehetett volna ügyesebb is, ami diákokhoz közelebb áll a diákokhoz. Leginkább hittant szeretett tanítani, és elérte, hogy ezt mindvégig tehesse.“ (Lettres, Répertoire, Rome 1987, p. 478 [Levelezések, 1987. Róma, 478. old.]). Sylvestre Testvér 1887. december 16-án hal meg, Saint-Genis-Lavalban, 68 évesen, amiből 56-ot a közösségben élt. Ő az egyik első olyan testvér, aki megünnepelhette fogadalmának 50 éves évfordulóját, szerzetesi „aranylakodalmát“.

1886-ban, az Alapító boldoggá avatási perének megkezdése alkalmával, Théophane Testvér, a Rendfőnök, minden testvért, akinek voltak személyes emlékei Champagnat Atyáról, megkért arra, hogy azokat küldje el neki, és mondják el véleményüket a Jean-Baptiste testvér által 1856-ban írt Életrajzról. Sylvestre testvér nagyon dicséri Jean-Baptiste testvér művét, és a maga részéről ő is összeállít egy rövidített életrajzot, melynek megadja forrásait: saját emlékei, Philippe Arnaud-val, az Alapító unokaöccsével való beszélgetései, aki asztalos a l'Hermitage-ban, Stanislas testvér, akinek közel egy éven át segítője volt, François testvér, aki a l'Hermitage-ba visszatérve „minduntalan Champagnat Atyáról beszélt nekünk“, Louis-Marie testvér, „akivel együtt végeztem noviciátusomat; ráadásul éveken át ő volt az igazgatóm La-Côte-Saint-Andrén; azok az elbeszélések, melyeket azoknak a testvéreknek szájából hallottam, akik együtt éltek Champagnat Atyával, és akik közül több mint negyvenen még ma is élnek.“ (Frère Sylvestre raconte... p. 74-75 [Sylvestre Testvér elbeszélése... 74-75. old.]).

Sylvestre testvér rövidített elbeszélésében megmutatja érzékenységét, miközben kiegészíti az alapító képét. Így ír: „A Tisztelendő Atya impozáns külsője, ami első látásra tiszteletet, sőt egy bizonyos félelmet is kiváltott, nem akadályozta meg őt abban, hogy vidám legyen...“ (17. old.) „Amikor imádkozott, hangja olyan tisztelettel teli, olyan erőteljes, kiejtése pedig annyira hangsúlyozott volt, hogy úgy éreztük, egészen átjár ez minket... Egy szóval, imáját nem olvasta, hanem tűzzel és értelmesen mondta.“ (19-20. old.) „Emlékszem, hogy noviciátusom alatt volt két idős testvér, akiknek fiókjába, azt hiszem, két étkezéskor 1/5 liter tiszta bort tetetett, annak ellenére, hogy a ház szegény volt. A péknek is adott egy liter tiszta bort, amikor az a kenyeret készítette.“ (24. old.) „Amikor az Egyházzal beszélt, mindig így nevezte: „Édesanyánk, a Szent Egyház“ (26. old.) „Annyira ragaszkodott ahhoz, hogy az énekeket jól adják elő, hogy az énekórán kívül, ami éppen ezért minden nap volt, megkívánta, hogy azok, akiknek a graduálét, vagy valamilyen motettát kellett intonálni, külön is gyakoroljanak, hogy a kórust ne zavarják meg.“ (28. old.) „Miről prédikált leggyakrabban? Az Istenbe vetett bizalomról, és az ő nagy irgalmasságáról, vagy pedig Jézus Krisztusról, aki tárt karokkal fogadja a tékozló fiút, és különösen a Máriába vetett bizalomról, azt állítva, hogy e Jó Édesanyánk iránti folytonos áhítat biztos jele az üdvösségre rendeltségnek, még a legnagyobb bűnösöknél is.“ (44. old.)

Itt most abbahagyjuk ezt a néhány, Sylvestre testvér által megőrzött vonást, hogy a kért bemutatás keretei között maradjunk. „Köszönetet“ mondunk neki, hogy ezeket megőrizte lelkében és szívében, és azután továbbadta nekünk.

---

¹ a francia „les fortes têtes“ kifejezés kettős jelentése (a ford. megj.)